

«МОЛОДЬ-ШКОЛА-ГРОМАДА»
Освітня програма для студентів
педагогічних університетів
УКРАЇНИ

Впродовж п'яти днів у м. Кам'янець-Подільському тривала літня школа для учасників проекту. Захід проводився у партнерстві із Кам'янець-Подільським державним університетом. Майбутні педагоги із Харкова та Одеси, Тернополя та Кривого Рогу, Сум та Ялти, Дніпропетровська, Рівного, Львова, Вінниці, Кам'янця-Подільського мали можливість вдруге зустрітися та почерпнути нові знання і вміння у сфері методики викладання громадянської освіти. Це була зустріч однодумців із цікавою новою програмою, водночас це було підведення підсумків попереднього етапу роботи, котрий студенти виконували самостійно у загальноосвітніх навчальних закладах України, а саме підготовка та проведення із старшокласниками суспільно-політичних дискусій на різноманітну тематику. На літню школу були запрошені ті, хто найбільш вдало справився із цим завданням.

МОЛОДЬ ШКОЛА ГРОМАДА

Всеукраїнська асоціація
викладачів історії та суспільних
дисциплін «НОВА ДОБА»

Центр громадянської освіти
(Варшава, Польща)
за підтримки Делегації
Європейської комісії в Україні

«МОЛОДЬ-ШКОЛА-ГРОМАДА»
Освітній проєкт для студентів
педагогічних університетів
(DDH/2006/128-379)

Кам'янець-Подільський

4-8 липня
2007 року

Літня школа для студентів
педагогічних університетів
України

ТЕМА:

**МЕТОДИКА СОЦІАЛЬНОГО ПРОЕКТУВАННЯ
У МІСЦЕВІЙ ГРОМАДІ**

**ДЕНЬ
ЗА ДНЕМ**

1-й День:

**ЕФЕКТИВНА
КОМУНІКАЦІЯ —
ПЕРШИЙ КРОК ДО
ГРОМАДЯНСЬКОЇ
ОСВІТИ**

Після прибуття та реєстрації учасників відбулося відкриття Літньої школи. Відбулася цікава зустріч із ректором та професорсько-викладацьким складом Кам'янець-Подільського державного університету.

Згодом учасник розділилися на дві групи і опанували комунікативний блок, що включав наступні вправи: *Знайомство. Правила. Очікування. Успішне спілкування. Правила активного слухання; Як мені зрозуміти інших. Вміння ставити запитання. Як навчитися говорити "НІ"; Консенсус. Компроміс. Як вести переговори.*

Другий блок занять передбачав обговорення результатів виконання учасниками домашнього завдання, а саме організацію та проведення на місцях учасниками програми суспільних дискусій із учнівською молоддю. Заняття було проведено в інтерактивній формі, і основна увага зверталася на методичні підходи до визначення тематики дискусії, її проведення, та обговорення результатів. Підсумком заняття стало чітке засвоєння учасниками програми методики проведення дискусії як педагогічної технології

2-й День:

**ОСНОВИ
ГРОМАДЯНСЬКОЇ
ОСВІТИ**

Робота була організована у трьох групах і передбачала таку тематику:

- ➔ Активні, пасивні та інтерактивні методи навчання;
- ➔ Як виникають і впливають на життя людей стереотипи й упередження;
- ➔ Школа. Місцева громада. Навчання через участь у житті громади;
- ➔ Педагогіка соціального проектування.

**Гири Олена,
Кримський гуманітарний
університет (м. Ялта)**

Чотири дні, неначе мить!
Настільки все було прекрасно,
Що не відчув, як час летить...
Хоча було все, наче, вчасно.
Я щиро вдячна за нагоду
Тут бути з вами всі ці дні,
За Вашу працю для народу,
За те, що дали ви мені!
За все я вдячна! Справді, щиро.
Натхнення Вам, роботи в мирі.
Те, що Ви робите – це диво!
Ми всі були в ці дні щасливі.
Ви об'єднали воедино
найкращу молодь України!

ВІДГУКИ УЧАСНИКІВ
Літньої школи
м. Кам'янець-Подільський, 4-8 липня 2007 року

УЧАСНИКИ ПРОЕКТУ

1. Сумський державний педагогічний університет ім. А. С.Макаренка
2. Харківський національний педуніверситет ім. Г.Сковороди
3. Кримський гуманітарний університет (м. Ялта)
4. Рівненський педагогічний університет ім. В. Дем'янчука
5. Бердянський державний педагогічний університет
6. Південноукраїнський державний педагогічний університет ім. К.Д.Ушинського (м. Одеса)
7. Тернопільський національний педагогічний університет ім. В.Гнатюка
8. Дніпропетровський національний університет
9. Кам'янець-Подільський державний педагогічний університет
10. Житомирський педагогічний університет
11. Львівський національний університет ім. Івана Франка
12. Криворізьський державний педагогічний університет

ОСВІТНЯ ТЕМАТИКА

- Громадянські цінності у демократично-му суспільстві;
- Комунікативні компетентності як інструмент активного громадянина;
- Активні та інтерактивні методи навчання;
- Участь молоді у житті громади;
- Школа як центр демократичних ініціатив для місцевої громади;
- Соціальне проектування як ефективна освітня технологія;
- Співпраця із ЗМІ, організація роботи шкільних/студентських ЗМІ.
- Молодіжне самоврядування
- Молодь та вибори/вибір

Терещук Діана,

Тернопільський національний педагогічний університет імені В. Гнатюка

Усі аспекти – графік роботи, зміст і місце проведення занять, організовані зустрічі, робота студентів, умови проживання, харчування, екскурсії – усе було бездоганно.

Мої очікування були перевершені. Я не сподівалась на такі комфортні чудові умови роботи, на таку насиченість та змістовність занять, на таку ефективність результатів, ініціативність студентів, на те, що за такий короткий проміжок часу навчусь організовувати проект.

Набуті знання обов'язково допоможуть у моїй майбутній педагогічній діяльності і на навчальній практиці.

Літня школа була для мене випробуванням на витривалість, тому що я й сама не сподівалася, що зможу працювати 13 годин лише з перервою на обід. Мені надзвичайно сподобався як процес усього, що ми робили, так і кінцевий результат. Мені сподобалося те, що кожен день був інший і щодня нас чекав сюрприз – чи то зустріч з представниками влади, чи то екскурсія, чи то книги, чи створення проекту. А також дуже важливим було те, що студентам було потрібно багато працювати і подумати над проектом. Ми, як учасники, збагатилися не тільки знаннями, а й вірою у власні можливості, силу власної позиції. І, звісно ж, я щаслива, що у мене тепер є нові друзі з усієї України.

ЕТАПИ ПРОЕКТУ

КРОК 1

ПІДГОТОВКА ПАКЕТУ ОСВІТНІХ МАТЕРІАЛІВ ДЛЯ УЧАСНИКІВ ПРОЕКТУ

Формат — папка/портфоліо

Зміст — теоретичні матеріали, методичні розробки(конспекти уроків, позакласних та позашкільних заходів)

Періодичність

- 1 випуск: лютий — березень 2007
- 2 випуск: червень-липень 2007
- 3 випуск: травень — червень 2008

КРОК 2

ПРОВЕДЕННЯ ОДНОДЕННИХ СЕМІНАРІВ В ПЕДАГОГІЧНИХ УНІВЕРСИТЕТАХ

Час: з 29 січня по 10 лютого 2007.

Завдання:

- Загальне ознайомлення із змістом, формами та методами громадянської освіти
- Поширення інформації про проект та можливості участі в ньому

КРОК 3

МАЙСТЕР КЛАСИ ДЛЯ СТУДЕНТІВ ПЕДАГОГІЧНИХ УНІВЕРСИТЕТІВ

■ **Час** — 16 березня 2007

■ **Місце проведення** — Київський будинок вчителя

■ **Учасники** — 65 осіб

■ **Тематика** — Дискусія — це демократія

■ **Хто проводить?** — учасники майстер класів та інші студенти, які бажають брати участь у проекті.

КРОК 4

ОРГАНІЗАЦІЯ ДИСКУСІЙ

■ **Де?** — загальноосвітні навчальні заклади, педуніверситети

■ **Коли?** — До 27 квітня 2007

■ **Кого залучаємо?** — учні, студенти педуніверситетів

■ **Звітність?** — заповнена форма/звіт про проведення дискусії

КРОК 5

ПЕРША ЛІТНЯ ШКОЛА

■ **Час** 4–8 липня 2007

■ **Тренери** — Члени Асоціації «Нова Доба», Представники СЕО, Викладачі із партнерських педуніверситетів

■ **Учасники** — відібрані студенти, які організували проведення дискусії та надіслали відповідну інформацію.

■ **Місце проведення** — Кам'янець-Подільський

■ **Кількість учасників** — 60

■ **Тематика** — Громадянська освіта (зміст та форми викладання), Методика соціального проектування

КРОК 6

ОРГАНІЗАЦІЯ СОЦІАЛЬНИХ ПРОЕКТІВ ІЗ УЧНЯМИ ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ ЗАКЛАДІВ

■ **Хто організовує?** — учасники літньої школи та інші студенти

■ **Коли?** — 2007–2008 н.р.

■ **Кого залучаємо?** — учнів загальноосвітніх шкіл, вчителів, органи місцевого самоврядування, членів місцевих громад

■ **Звітність** — Хроніка проекту (5–6 стор.)

КРОК 7

ВСЕУКРАЇНСЬКА ПРЕЗЕНТАЦІЯ АКЦІЯ «ГРОМАДЯНИН»

■ **Коли?** — травень 2008

■ **Що презентуємо?** — результати громадської активності

■ **Де?** — Київ (Будинок вчителя та Площа біля пам'ятника М. Грушевському)

■ **Яким чином?** — Інформаційні стенди/Усні виступи.

■ **Кому** — Народні депутати України, Представники інших гілок влади, Представники МОН та АПН України, ПРЕСА, громадськість, студенти педуніверситетів

■ **Хто презентує?** — учні та студенти, куратори учнівських груп

■ **На сам кінець** — екскурсія до Верховної Ради України

КРОК 8

ДРУГА ЛІТНЯ ШКОЛА

■ **Час** — липень 2008

■ **Місце проведення** — Львів

■ **Тривалість** — 4 дні

■ **Тренери** — студенти, активні учасники проекту

■ **Учасники** — студенти та викладачі педуніверситетів (активні учасники проекту, нова аудиторія інших педуніверситетів), студенти-педагоги із Польщі

■ **Місце проведення** — Львів

■ **Кількість учасників** — 60

■ **Тематика** — Громадянська освіта (зміст та форми викладання)

3-й День:

СОЦІАЛЬНЕ ПРОЕКТУВАННЯ ЯК ПЕДАГОГІЧНА ТЕХНОЛОГІЯ. ПРОЕКТ “ГРОМАДЯНИН”

Це був визначальний день у роботі літньої школи і активна робота учасників тривала з 8.30 ранку до 22.00 вечора.

На першому занятті у трьох групах відбулося загальне навчання організації суспільного молодіжного проекту “Громадянин”, як педагогічної технології.

Друге заняття відбувалося у формі зустрічі-дискусії із представниками місцевої громади м. Кам'янець-Подільського, зокрема учасники зустрілися із:

- **Демчуком Олегом Віоленовичем**, заступником Міського голови м. Кам'янець-Подільського;
- **Міцишином Віктором Володимировичем**, заступником голови Кам'янець-Подільської райдерж адміністрації;
- **Мудрецовим Олександром**, директором міського інформаційно-туристичного центру м. Кам'янець-Подільського.

У ході розмови обговорювалися найбільш важливі проблеми міста та району, та можливі шляхи їх вирішення. Учасники проекту отримали дуже цінну інформацію щодо подальшої практичної суспільної діяльності.

Об'єднавшись у три різні групи, учасники кожної групи впродовж дня визначили одну із важливих проблем місцевої громади міста, дослідили її та підготували свій план щодо її розв'язання.

З ініціативи учасників проекту з метою збору інформації відбувалися різноманітні зустрічі із журналістами місцевих ЗМІ; представниками влади; мешканцями та туристами міста.

На основі зібраної інформації були підготовлені плани дій щодо реалізації тієї чи іншої обраної проблеми.

На вечірньому засіданні відбулася презентація реалізованих проектів, на яку були запрошені не лише

учасники літньої школи, але й представники місцевої громади, преса.

Презентація та обговорення практично реалізованих суспільних проектів дало змогу учасникам практично засвоїти методику організації соціального проектування як педагогічної технології.

4-й День:

ДОСВІД ПАРТНЕРІВ. ЦЕНТР ГРОМАДЯНСЬКОЇ ОСВІТИ (Варшава. Польща)

Для участі у літній школі прибули партнери проекту із Центру громадянської освіти (м. Варшава. Польща), а саме Катержина Батко та Глорія Ву. Цілий день роботи літньої школи був присвячений ознайомленню із досвідом партнерів. Зокрема у кожній із груп відбулися заняття на наступну тематику:

- *Навчання молоді ефективної громадянської участі;*
- *Диференційований підхід до роботи з учнями у класі;*

Сазонова Інна,

Харківський національний педагогічний університет імені Г. Сковороди

Я отримала знання, вміння, досвід, самореалізацію та бажання наполегливо працювати над собою і виховуючи своїх майбутніх учнів. Розширився світогляд, з'явилася гнучкість мислення. Усе це знадобиться у майбутній роботі в школі.

Я відчула, що між студентами з різних регіонів встановився міцний зв'язок. Вражає робота координаторів, які стимулюють мотивують до активної діяльності, направляють ініціативу студентів, а не контролюють та насаджують ідеї. Сподобався високий рівень організації роботи літньої школи — максимально насичений навчальний день і створення умов для відпочинку (екскурсії, умови проживання та харчування).

- *Використання графічних елементів на уроках громадянської освіти.*

5-й День:

ІСТОРІЯ ДЛЯ ГРОМАДЯНИНА

Беручи до уваги той факт, що аудиторія Літньої школи складалася із студентів-педагогів, що готуються до викладання історії у школах України, цей день був присвячений передачі досвіду Асоціації “Нова Доба” щодо інноваційних підходів до викладання історії. Зокрема робився акцент на формах та методах формування заходами історії громадянських якостей учнівської молоді.

Учасники проекту отримали наступне завдання: разом із школярами організувати проведення соціальних проектів у місцевих громадах того чи іншого населеного пункту та надіслати результати ходу такої роботи.

Наступна зустріч учасників освітньої програми передбачена у травні 2008 року у рамках фіналу Всеукраїнської акції школярів України “Громадянин-2008”.

Беднадська Олена, Тернопільський національний педагогічний університет імені В.Гнатюка

Участь у літній школи, це тільки позитив у роботі, спілкуванні, набутті досвіду та практичних навичок. Без них немає чого йти в школу як на практику, так і на роботу.

Я не очікувала настільки цікавих, корисних і повчальних занять. Я ніколи не думала, що люди, які познайомились лише вчора, можуть так швидко, якісно і творчо виконувати спільні завдання, іти до спільної мети. Дякую тренерам, які повністю виклалися, щоб передати нам свій досвід та знання.

Гнойова Наталія,

Харківський національний педагогічний університет імені Г.Сковороди

Можу сказати тільки, що я хочу ще і ще таких літніх шкіл, занять, завдань, співпраці та спілкування. Люди, які це організували мають величезний запас енергії та ентузіазму, знань, умінь, досвіду, натхнення. Це важливий приклад для наслідування! Отакими повинні бути справжні вчителі!

ВІДГУКИ УЧАСНИКІВ
Літньої школи
м. Кам'янець-Подільський, 4-8 липня 2007 року

Снігур Ірина,

Південноукраїнський державний педагогічний університет (м. Одеса)

Робота була проведена на високому рівні, добре продумана і реалізована. Набуті знання і навички дуже допоможуть у роботі. Я побачила високий рівень підготовки тренерів. У нас був шалений ритм роботи — і це подобалось. Ми навчилися працювати разом з нашими колегами.

НАСТУПНА ЗУСТРІЧ
учасників проекту відбудеться в травні 2008 року у м. Києві під час проведення фіналу Суспільної акції школярів України "Громадянин"

ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ ДЛЯ УЧАСНИКІВ ПРОЕКТУ

До **10 жовтня 2007 року** надіслати реєстраційну заяву (www.novadoba.org.ua) на участь у наступному етапі нашого проекту.
До **31 грудня 2007 року** надіслати Хроніку молодіжного суспільного проекту.

ВІДГУКИ УЧАСНИКІВ
Літньої школи
м. Кам'янець-Подільський, 4-8 липня 2007 року

Паришкура Олександр,
Дніпропетровський національний університет

Приємно було відчувати себе соціально значимим, усвідомлювати, що ми можемо щось змінити в суспільстві, в громаді на краще. Я б хотів подякувати за те, що ви нас об'єднали, здружили, дали нове бачення наших можливостей.

Ялоза Наталія,
Дніпропетровський національний університет

Одержала нові знання по методиці і цікаві матеріали. Це надихає до подальшого удосконалення і роботи в школі. Відчула, що в Новій Добі зібралися такі викладачі, яким болить серце за кожного учня, за їх почуття, за їх знання. Яскравим промінчиком в моїй душі залишаться всі ці 5 днів. Ми отримали не лише знання, а й нових друзів, нові почуття до кожного з присутніх.

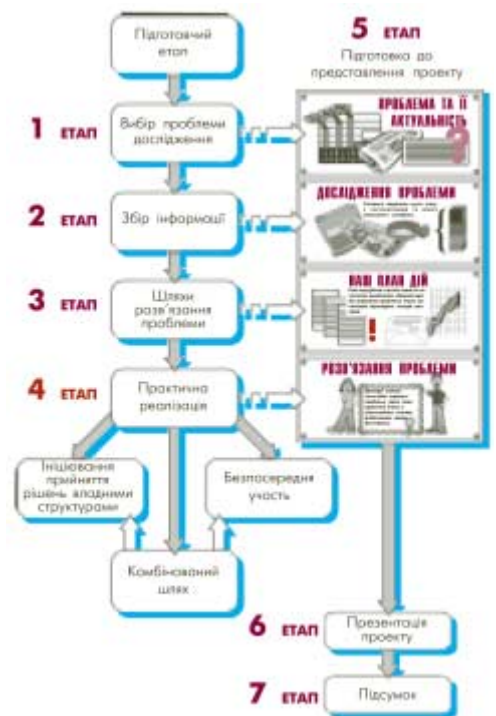
Ващенко Юлія,
Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка

Враження неймовірні! Я дуже рада, що в нашій країні є стільки свідомих, розумних та цікавих молодих людей, до того ж, майбутніх вчителів. Можна лише подякувати літній школі та її організаторам за проведення такого заходу. Вони дуже потрібні сучасній молоді, яка буде свою державу. А такі організації, допомагають нам повірити в свої сили та якісно їх використати.

Боршуляк Лариса,
Кам'янець-Подільський державний університет

Деякі рядками неможливо описати всі свої враження, що виникли під час роботи літньої школи. Було чимало приємних емоцій, захоплення, зацікавленості в тому, що відбувалося навколо. Цікавими були застосовані методики та технології, обговорення різних проблем. Особливе зацікавлення викликало соціальне проектування, що поповнило мій досвід. Сподіваюсь, що набуті знання допоможуть мені у подальшій педагогічній роботі. Дуже вдячні організаторам проекту та тренерам!

ЕТАПИ АКЦІЇ "ГРОМАДЯНИН"

ВСЕУКРАЇНЬСЬКА АСОЦІАЦІЯ ВИКЛАДАЧІВ ІСТОРІЇ ТА СУСПІЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН «НОВА ДОБА»

Редактор випуску — Петро Кендзьор

© Асоціація «Нова Доба», 2007

© Ольга Борисенко, логотип та дизайн, 2007